DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
Prejeto: 10-03-2017
Šifra: 010-07/17-128/3
Povezava: 010-01/17-2/
EPA: EU:
Sign. zn.:
Kratica:

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Predsednik Državnega zbora

Številka: 00104-77/2017/6
Datum: 8. 3. 2017
Zveza: dopis št.: 020-07/17-0128/2 z dne 9. 2. 2017

Na podlagi 249. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) vam pošiljam:

– Odgovor na poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi z zavzemanjem ministra mag. Gorana Klemenčiča za spremembe Zakona o dostopu do informacij javnega značaja,

ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela na 125. redni seji dne 8. 3. 2017.

Mag. Lilijana Kozlovič
generalna sekretarka

Priloga: 1

Podpisnik: Lilijana Kozlovič
Izdajatelj: Republika Slovenija
Številka certifikata: 76 32 9e c4 (

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Številka: 00104-77/2017/5
Datum: 8. 3. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvezi z zavzemanjem ministra mag. Gorana Klemenčiča za spremembe Zakona o dostopu do informacij javnega značaja

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milan Brglez je Vladi Republike Slovenije v reševanje posredoval poslansko vprašanje dr. Vinka Gorenaka v zvez z zavzemanjem ministra mag. Gorana Klemenčiča za »spremembe Zakona o dostopu do informacij javnega značaja«.

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije dr. Vinko Gorenak v poslanskem vprašanju navaja:

»Minister za pravosodje, mag. Goran Klemenčič, je dne 03.12.2013 skupaj z nekdanjima članoma senata Komisije za preprečevanje korupcije (KPK), takrat v vlogi predsednika KPK, ob odstopu celotnega senata, naslovil javno pismo senata KPK.

V 3. točki pisma z naslovom »Sprejem novele Zakon o dostopu do informacij javnega značaja, ki bo omogočil razkritje odvetniških, svetovalnih (vključno s svetovanjem s področja komunikacije), sponzorskih in donatorskih pogodb, ki jih sklepajo podjetja v posredni in neposredni lasti države in občin v aplikaciji Supervizor in s tem razkritje in posledično preventivno omejevanje – po mnogih raziskavah in ugotovitvah – enega najbolj škodljivih in razširjenih načinov lobistično-politično-medijsko-klientilističnega rentništva v tranzicijski Sloveniji. Takrat, ko se je obravnavala in sprejemala novela Zakona o dostopu do informacij javnega značaja, je tudi pozval poslanke in poslance, da imajo ob tem možnost izkazati, koliko so iskreni pri podpori ukrepom za omejevanje sistemske korupcije.

V SDS smo takrat to pismo pozdravili in podprli večino predlogov mag. Gorana Klemenčiča oziroma senata KPK.«

V zvezi s tem Vlado Republike Slovenije sprašujem naslednje:

1. Ali je Vlada Republike Slovenije v dosedanjem delu mandata ukrenila karkoli, da bi se uresničilo omejeno priporočilo takratnega vodstva Komisije za preprečevanje korupcije?

2. Kaj je v zvezi s tem ukrenilo Ministrstvo za pravosodje?

Vlada Republike Slovenije podaja naslednji odgovor:

Vlada Republike Slovenije si prizadeva za transparentno delovanje širšega javnega sektorja, torej tudi podjetij v posredni in neposredni lasti države in občin in je v tej smeri sprejela in izvedla številne ukrepe.

Novela Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ-C), ki je bila sprejeta 24. marca 2014, je kot nove zavezance za dostop v določenem delu obvezala tudi podjetja pod prevladujočim vplivom države in občin. Eden glavnih ciljev predloga zakona je bil, da se preko dviga stopnje transparentnosti pri sklepanju poslov pripomore k bolj učinkovitemu upravljanju s premoženjem in finančnimi sredstvi poslovnih subjektov pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava, predvsem tudi gospodarskih družb v lasti države. Z navedenim je bilo tako uresničeno tudi priporočilo takratnega vodstva Komisije za preprečevanje korupcije. Na podlagi ZDIJZ morajo tako zavezana podjetja pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava na spletu objavljati osnovne podatke iz pogodb o izdatkih, ki se nanašajo na donatorske, sponzorske, svetovalne in druge avtorske ali druge intelektualne storitve. Navedene družbe morajo objavljati štiri osnovne vrste podatkov: pogodbena vrednost in višina posameznih izplačil, vrsta pogodbe, podatki o prejemniku ter datum in trajanje posla (11. odstavek 10.a člena ZDIJZ). Dodatno so podjetja pod prevladujočim vplivom države zavezana objavljati tudi podatke o prejemkih in bonitetah vodstvenih oseb.

Vlada Republike Slovenije je v postopku za oceno ustavnosti določb ZDIJZ-C v celoti podprla izpodbijane določbe, ki mdr. predpisujejo spletno objavo osnovnih podatkov iz svetovalnih, donatorskih in sponzorskih pogodb (sklep Vlade RS št. 05001-10/2016/7 z dne 19.5.2016). Podjetja v večinski lasti oziroma pod prevladujočim vplivom države, samoupravnih lokalnih skupnosti in drugih oseb javnega prava sodijo v t.i. "širši javni sektor", zato je v zvezi z njimi primerna drugačna obravnava z vidika obveznosti po višji stopnji odprtosti in transparentnosti delovanja v primerjavi s poslovnimi subjekti, pri katerih ni javnega vpliva. Po mnenju vlade Republike Slovenije je zakonodajalec pri določitvi obveznosti po ZDIJZ-C ustrezno zasledoval načelo sorazmernosti za podjetja pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava tako, da je ožje opredelil kaj sodi v okvir »informacij javnega značaja« ter določil minimalni nabor osnovnih podatkov iz pogodb, ki naj bi bili praviloma javni (ob tem preostala vsebina lahko predstavlja poslovno skrivnost). S tem zakonska določila spoštujejo načelo sorazmernosti. Da je temu tako, je v svoji nedavni odločitvi pritrdilo tudi Ustavno sodišče, v zvezi s sporom, ki ga je pred leti sprožila NKBM (odločba Ustavnega sodišča št. U-I-52/16-17 z dne 12.1.2017)[1].

Ministrstvo za javno upravo je v času po uveljavitvi ZDIJZ-C pripravilo za nove zavezance brošuro, usposabljanja ter vseskozi svetovalo glede pravilnega izvajanja novih zakonodajnih obveznosti. Inšpektorat za javni sektor, Upravna inšpekcija je, po uveljavitvi novele ZDIJZ-C v letih 2014 in 2015, opravil več pregledov objav zavezancev na njihovih spletnih straneh glede izvajanja določb 11. in 12. odstavka 10.a člena ZDIJZ o proaktivni objavi informacij javnega značaja ter v zvezi z njimi na podlagi 39. člena ZDIJZ izrekel več opozoril opominov in tudi globo. V letu 2015 je Inšpektorat na podlagi ugotovljenih nepravilnosti in razlogov zanje, ugotovljenih med nadzorom izvajanja predmetnih določb ZDIJZ v svetovnem spletu, na spletnih straneh zavezancev, Ministrstvu za javno upravo podal tudi predlog za dopolnitev 11. in 12. člena 10. a člena ter prekrškovnih določb ZDIJZ. Predlog je bil upoštevan v noveli ZDIJZ-E, ki je bila sprejeta decembra 2015.

V sodelovanju med Ministrstvom za javno upravo in Ajpes je bil oktobra 2014 vzpostavljen tudi Register zavezancev za informacije javnega značaja. Gre za register, ki na enem mestu omogoča pregled nad vsemi poslovnimi subjekti, ki so porabniki javnih sredstev (državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb) in tudi poslovnimi subjekti pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava.

[1] Dostopna na: http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US31079 .

Dodatno je Uprava RS za javna plačila (v nadaljevanju: UJP) oktobra 2014 pričela s spletno objavo plačilnih transakcij (aplikacija TZIJZ), opravljenih s strani državnih organov in oseb javnega prava ter tudi javnih gospodarskih zavodov, javnih podjetij ter podjetij v stoodstotni lasti oseb javnega prava. Na podlagi teh podatkov je bila v skladu s priporočili Evropske komisije v Protikorupcijskem poročilu EU 2014 izvedena tudi nadgradnja takratne aplikacije Komisije za preprečevanje korupcije (KPK) – »Supervizor«, sedaj »Erar«, kar je pomenilo dodaten prispevek k osvetlitvi toka denarja med javnim in zasebnim sektorjem. Namreč v aplikacijo so bila na tej podlagi vključene transakcije podjetij v 100% lasti države in občin (javni gospodarski zavodi, javna podjetja in podjetja v 100-odstotni lasti države).

Ministrstvo za pravosodje je konec 2016 v javno razpravo in strokovno usklajevanje posredovalo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK-C), katerega siceršnje vodilo je med drugim krepitev transparentnosti. Tako je v predlogu ZIntPK-C določena pravna podlaga za potrebe nadaljnjih nadgradenj spletne aplikacije »Erar«, in sicer z vključitvijo dodatnih podatkovnih zbirk (npr. s podatki o prejemkih iz donatorskih, sponzorskih, svetovalnih in drugih avtorskih ali intelektualnih storitev) in izdelavo analitičnega orodja ter podlaga za izvajanje analiz na podlagi tako pridobljenih podatkov s strani KPK na sistemski ravni.

S predlogom ZIntPK-C se nadalje krepi preventivna vloga KPK z novimi pristojnostmi na tistih področjih, kjer je lahko dodana vrednost krepitve integritete in omejevanja korupcije s strani take institucije največja, natančneje se opredeljuje obstoječe ter določa nekatere dodatne ukrepe komisije kot so npr. izvajanje sistemskih nadzorov, med drugim tudi na področju krepitve integritete in transparentnosti. V okviru načrtovanih sprememb je predvidena tudi obveznost poročanja o lobističnih stikih ne le za registrirane lobiste, temveč tudi za zakonite in pooblaščene zastopnike interesnih organizacij. V praksi se je namreč izkazalo, da te osebe, ki lahko lobirajo in se jim po veljavni ureditvi ni potrebno registrirati, predstavljajo obsežen in tveganjem kršitve integritete ter korupcijskim tveganjem izpostavljen del lobiranja kot oblike vplivanja na javne odločitve. Zaradi učinkovite zakonodajne sledi in sledljivosti tudi drugih odločitev na državni in lokalni ravni javnega sektorja se s predlogom zakona določa tudi, da so identifikacijski podatki o lobistih javno dostopni. Osebno ime lobista je namreč eden izmed ključnih podatkov, ki zagotavlja sledljivost lobističnega vpliva, zato je razkritje takšnih imen v splošnem javnem interesu.

V okviru načrtovanih sprememb je predlagana tudi širitev kroga zavezancev za prijavo premoženjskega stanja, in sicer na člane organov nadzora v javnih podjetjih in gospodarskih družbah, v katerih imata država ali samoupravna lokalna skupnost posredni ali neposredni večinski delež ali prevladujoč vpliv, in na poslovodne osebe ustanov, ki jih je ustanovila država ali samoupravna lokalna skupnost. Spremembe pa so načrtovane tudi v delu, ki se nanaša na obseg javne objave podatkov o premoženjskem stanju določenega ožjega kroga zavezancev.

Transparentnost je nadalje posebej poudarjena v registrskih postopkih, kjer morajo biti v skladu z načelom javnosti podatki, vpisani v sodni register, dostopni vsakomur. Navedeno načelo je bilo z izvedbenimi določbami še posebej okrepljeno z uzakonitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem registru (Uradni list RS, št. 17/15; ZSReg-F), ki ga je Vlada RS v obravnavo v Državnem zboru RS predložila že v začetku mandata (prva polovica decembra 2014). Osrednji cilj novele ZSReg-F je bil doseči večjo transparentnost podatkov o gospodarski družbi in drugih pravnih osebah, ki se vpisujejo v sodni register in delujejo (nastopajo) v pravnem prometu. Novela je uveljavila nov dostop in iskanje podatkov na način, ki ni vezan na posamezen subjekt vpisa, ampak na način, da se preko identifikacijskega znaka (imena in priimka) osebe pridobi podatke, ali je ta oseba član organa vodenja ali nadzora ali prokurist v subjektih, vpisanih v sodni register, in v katerih subjektih vpisa je ta oseba član organa vodenja

ali nadzora ali prokurist. Enako se je omogočil javen (posredni) dostop do podatkov, ali je določena oseba ustanovitelj (družbenik) v subjektu vpisa in v katerem subjektu vpisa je ustanovitelj (družbenik) preko identifikacijskega znaka te osebe (imena in priimka v primeru družbenika, ki je fizična oseba, pri pravnih osebah pa z uporabo firme oziroma imena ter matične ali davčne številke). Dostop je omogočen prek spletne aplikacije »http://www.ajpes.si/prs/default_osebe.asp«. Poleg navedenega se je državnim organom in stečajnim upraviteljem za potrebe izvrševanja njihovih pooblastil in dolžnosti omogočil tudi neposredni dostop do celotne zbirke listin.

V začetku tega leta je Ministrstvo za pravosodje v medresorsko usklajevanje in v usklajevanje z zainteresirano strokovno javnostjo posredovalo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem registru, s katerim se med državami članicami dodatno krepi izmenjava, dostopnost, preglednost in javnost podatkov o poslovnih subjektih (o kapitalskih družbah in njihovih podružnicah, ustanovljenih v drugih državah članicah).